

trhové smlouvy zbytek kupní ceny zaplatiti k určitému dni, t. j. ke dni 10. září 1932. Z tohoto ujednání plyne, že nemohlo a nebylo ani úmyslem stran (§ 914 obč. zák.) zadržovati žalobkyni zaplacení tohoto zbytku pro nedodání nepatrné části inventáře, o niž se mezi stranami vede spor. Že by se splnění závazků, jež žalobkyně trhovou smlouvou převzala, bylo stalo pochybným pro špatné anebo zatím zhoršené poměry žalobkyniny (§ 1052, druhá věta, obč. zák.), žalovaní ani v první stolici netvrdili. Vychází-li se z vylíčených právních hledisek, jest přisvědčiti dovolatelce, že odvolací soud posoudil věc po právní stránce nesprávně, když žalobu zamítl, a bylo proto obnoviti rozsudek prvního soudu.

Čís. 16021.

Smluvní pojištění odpovědnosti.

»Skutečností odůvodňující nárok třetí osoby« ve smyslu všeob. pojistných podmínek (§ 124, odst. 3, zák. č. 501/1917 ř. z. a § 119, odst. 3, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.) je taková skutečnost, která obsahuje všechny zákonné předpoklady pro vznik nároku na náhradu škody způsobené třetí osobě, t. j. bezprávný čin, zavinění skutečné nebo zákonem předpokládané a příčinnou souvislost činu se škodou z toho vzniklou.

Dověděl-li se pojistník o tom, že třetí osobě byla způsobena v jeho holičském závodě při provádění manikury tělesná škoda a o uplatňování náhradního nároku z dotčené škody proti němu teprve po zaplacení pojistné prémie, zapravené po uplynutí dodatečné lhůty, jest pojistitel zavázán k plnění z pojistné smlouvy.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1937, Rv I 2225/35.)

Žalobce, který ve svém holičském závodě provozoval též manikuru, byl u žalované pojišťovny pojištěn proti následkům zákonné odpovědnosti, a to na dobu od 30. června 1930 do 30. června 1940 do nejvyšší částky 50.000 Kč. Dne 16. října 1933 oznámil žalobci Josef B., že jeho manželka utrpěla v žalobcově závodě při provádění manikury zranění palce levé ruky. Žalobce ohlásil dotčené zranění žalované pojišťovně dne 17. října 1933. Ta odmítla své ručení proto, že pojistný případ nastal dne 7. října 1933, že žalobci oznámila již dne 20. srpna 1933, že neručí od 20. září 1937 za škody, které snad nastanou, nezaplatí-li do posléze řečeného dne pojistnou prémii a to se nestalo, neboť žalobce zaplatil prémii tu až dne 13. října 1933. Žalobce přednesl, že odmítavé stanovisko žalované není odůvodněno, protože žalovaná jest podle § 11 všeob. pojist. podmínek zavázána k plnění, nastala-li skutečnost odůvodňující nárok třetí osoby po uplynutí dodatečné lhůty, avšak před zaplacením prémie, zproštěna jen tehdy, nabyli-li pojistník vědomosti o tom, že nastala dotčená skutečnost již v době zaplacení prémie. Tyto předpoklady nejsou splněny, ježto se žalobce teprve dne 16. října 1933, tedy po zaplacení, jež se stalo dne 13. října 1933, dověděl, že došlo

k pojistné příhodě. Tvrdě, že Gertruda B. uplatnila proti němu nárok na náhradu škody z pojistného případu ve výši 1.542 Kč 50 h a že má právní zájem na zjištění, že je žalovaná povinna odškodniti žalobce, ježto jeho žalobní právo proti žalované je vázáno šestiměsíční lhůtou, a že nemůže podati na žalovanou žalobu na plnění, když sám poškozené Gertrudě B. škodu dosud nenahradil, domáhá se žalobou určovacího výroku, že žalovaná jest povinna žalobce podle pojistné smlouvy odškodniti, bude-li od žalobce požadována Gertrudou B. náhrada škody z tělesného poranění, stavšího se podle jejího tvrzení dne 7. října 1933 v žalobcově závodě. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Rozhodující jest pro rozřešení sporu, zda pojistník věděl, že skutečnost, která přivedla pojistný případ, vznikla. Ježto žalobce zaplatil pojistnou prémii dne 13. října 1933, kdežto o tom, že se proti němu vznáší nárok na náhradu škody, se dověděl teprve dne 16. října 1933, má odvolací soud za to, že žalobce nevěděl o skutečnosti odůvodňující nárok třetí osoby proti němu v době placení premie. Ustanovení § 29, odst. 3, poj. zák. jest při odpovědnostním pojištění doplněno ustanovením § 119, odst. 3, řeč. zák., a to v tom smyslu, že pojistitel jest při zaplacení premie po uplynutí dodatečné lhůty zproštěn plnění jen tehda, věděl-li pojistník již v době zaplacení premie o tom, že skutečnost dotčená již nastala. Totéž v podstatě jest obsaženo i v čl. 1, odst. 4, všeob. poj. podmínek. Ježto podle zjištěného stavu věci neměl žalobce uvedené vědomosti, jest žaloba odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Již odvolací soud správně vyložil, že i zákon o pojistné smlouvě č. 501/1917 ř. z. a zákon o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n. použily slov »skutečnost odůvodňující nárok třetí osoby« v tomtéž smyslu jako čl. 11, odst. 4, všeobecných pojišťovacích podmínek. Jest proto smysl těchto slov vykládati tak, jak je mínil zákon, jenž ovšem neuvádí, v čem záleží tato skutečnost. Jde však o právní základ nároku na náhradu škody a musí to tedy býti taková skutečnost, která obsahuje všechny zákonné předpoklady pro vznik nároku na náhradu škody způsobené třetí osobě, to jest bezprávný čin, zavinění skutečné nebo zákonem předpokládané a příčinnou souvislost činů se škodou z toho vzniklou (§ 1295 obč. zák.). Čin sám bez ostatních uvedených předpokladů neodůvodňuje ještě nárok na náhradu škody. Nemůže proto onou skutečností býti jediné skutečnost, že se dne 7. října 1933 dala Gertruda B. v závodě žalobcově manikurovati. Manikura sama o sobě není ostatně ani bezprávným činem. Tím by se stala teprve tehda, kdyby buď byla bývala provedena tak vadně, že by z toho povstalo Gertrudě B. bezprostředně tělesné poškození, anebo kdyby byla provedena takovým způsobem, z něhož by se dalo souditi, že to může i v pozdější době míti za následek tělesné poškození Gertrudy B., z čehož by ona mohla vyvozovati nárok na náhradu škody. Vše to by bylo musilo býti pojist-

níku známo v době, když zaplatil dne 13. října 1933 pojistnou prémii. Odvolacím soudem bylo sice zjištěno, že Marie B., pomocnice žalobcova, vystříhla z lůžka nehtu Gertrudy B. tolik, že tato bolestí stáhla ruku, že však při tom nekrvácela, ale nebylo zjištěno, že Marie B. nebo Gertruda B. tuto příhodu oznámily také žalobci, a není proto zjištěno, že žalobce o té příhodě, sběhnuvší se při manikurování dne 7. října 1933, v době placení prémie dne 13. října 1933 věděl anebo vědět musil. Podle zjištění odvolacího soudu se žalobce dověděl teprve po zaplacení prémie, a to teprve dne 16. října 1933 od Josefa B., že Gertruda B. utrpěla následkem manikury tělesné poškození. Nejsou proto splněny předpoklady čl. 1, odst. 4, poslední věta, všeobecných pojistných podmínek. To plyne i z účelu řečeného ustanovení, jež jest založeno na zásadě poctivosti a důvěry a jež odpírá proto nárok na plnění nedbalému pojistníkovi jen tehda, jestliže svou nedbalost chtěl napravit teprve opožděně po dodatečné lhůtě, až když zvěděl, že mu hrozí nebezpečí, že bude musiti hraditi škodu vzniklou z jednání jinak krytého pojistkou. Nevěděl-li to anebo nemusil-li to vědět, jednal v dobré víře, jednal poctivě a nelze mu upřít nárok na plnění.

Čís. 16022.

Stavební družstvo jest vázáno úmluvou sjednanou se svým členem o úrokování stavebního vkladu, nebylo-li ani při sjednání úmluvy ani stanovami družstva stanoveno, že jest oprávněno usnesením svých orgánů upravit jinak úrokování stavebních vkladů. Úmluvu tu nelze změnit jednostranným usnesením orgánů družstva.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1937, Rv I 2567/35.)

Žalobce se domáhá zaplacení částky 933 Kč 30 h jako 4% úroků ze stavebního vkladu 10.000 Kč, který žalovanému družstvu poskytl dne 10. června 1926, aby dosáhl nájmu bytu v jeho družstevním domě. Úroky ty žádá žalobce za dobu od 1. prosince 1929 do 1. dubna 1932, kdy mu byl vklad ten po vystěhování vrácen, a uvedl, že zaplacenou úrokovou částku 300 Kč zúčtoval na úroky dřívější. Žalované družstvo proti tomu namítalo jen, že jeho představenstvem bylo usneseno, že stavební vklady budou úrokovány teprve od 1. dubna 1931 a že úrok od té doby byl žalobci zaplacen. Soud prvního stádu zamítl žalobu. Odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud vzal podle přidělovací listiny ze dne 20. března 1926 (příl. B.) a podle potvrzení žalovaného družstva ze dne 10. června 1926 (příloha C.) za zjištěno, že bylo mezi žalobcem a žalovaným družstvem smlouveno, že jeho vklad se bude úrokovati 4% ode dne nastěho-